

Sep Reguloj de Vimalakirti (5)

HISAMATSU Shin'ichi

El *Hisamatsu Shin'ichi Chosakushū* (Verkaro), Vol. VI (Risōsha, Tokyo, 1973; reviziita eldono, Hōzōkan, Kyoto, 1994), pp. 140-149. La japana teksto antaŭe aperis en monografo *Yuima Shichisoku* (Sep Reguloj de Vimalakirti) (FAS-Societo, Kyoto, 1960). Originale ĝi estis serio da *teikō*-paroladoj donitaj en retriĝoj ĉe Gakudō Dōjō (antaŭa nomo de FAS-Societo) ĉirkaŭ 1955.

PARTO KVAR: LA VEKITEC-LOKO

La vekitec-loko estas la kerno de la rekta koro.

I

En tiu ĉi serio da paroladoj [por FASaj *sesshin*-retriĝoj], mi prezentas miajn ideojn pri sep gravaj punktoj, kiujn mi elektis el la *Vimalakirti-Sutro*. Mi ĉiam traktis ilin rilate al la Voto de la Homaro de FAS-Societo. Hodiaŭ ni pripensu la kvaran punkton koncerne al la vorto "*dōjō*" [La originala Sanskrita termino laŭlitere tradukeblas kiel "vekitec-loko."]

Jen estas la hodiaŭa teksto, kiu troviĝas en Ĉapitro Kvar, pri la Bodisatvoj. Post kiam Maitreya forrifuzas lian ordonon viziti konsoli Vimalakirti, Ŝakjamunio diras al Prabhavyuha (Gloro Lumo), ke li vizitu la laikon. Sed ankaŭ tiu junulo malakceptas, ĉar li timas pro sia iama renkontiĝo kun Vimalakirti. [Krom la ĉinlingva traduko de Kumarajiva, kiun uzis la aŭtoro, la tradukinto konsultis ankaŭ tradukojn el la tibetlingva teksto.]

"Monde-Honorata, mi ne estas kvalifikita viziti lin por demandi pri lia sano. La kialo estas, ke iam dum mi lasantis Vaisali por serĉi la Vekitec-lokon, mi renkontis Vimalakirti envenanta. Mi salutis lin kaj demandis al li: 'De kie la Respektebla Dommastro venas?'

Li respondis: 'De la Vekitec-loko (*bodhimanda*).'

Mi demandis al li: 'Kion vi signifas per tiu Vekitec-loko?'

Li respondis: 'La Vekitec-loko estas la kerno de la rekta koro, ĉar ĝi estas libera el artefariteco. Ĝi estas la kerno de praktiko, ĉar ĝi perfektigas laboron. Ĝi estas la kerno de la firma decido, ĉar ĝi estigas elstaran atingon. Ĝi estas la kerno de la *bodhi*-koro, ĉar ĝi neniam forgesas. Ĝi estas la kerno de la donado, ĉar ĝi ne esperas rekompenco. Ĝi estas la kerno de la tenado de preceptoj, ĉar ĝi plenumas ĉiujn votojn. Ĝi estas la kerno de la eltenado, ĉar ĝi estas libera el malamikeco al iu ajn vivestaĵo. Ĝi estas la kerno de la fervoro, ĉar ĝi ne regresas. Ĝi estas la kerno de la profunda mem-koncentriĝo, ĉar ĝi naskas la flekseblan respondon de la koro. Ĝi estas la kerno de la saĝo, ĉar ĝi rekte trapenetras ĉiujn aĵojn. Ĝi estas la kerno de amikeco, ĉar ĝi traktas egale ĉiujn vivestaĵojn. Ĝi estas la kerno de kompato, ĉar ĝi eltenas ĉiujn tormentojn. Ĝi estas la kerno de ĝojo, ĉar ĝi estas ĝoje devota al la beateco de la Darmo. Ĝi estas la kerno de malinteresiĝeco, ĉar en ĝi ambaŭ amo kaj

malamo estas forĵetitaj. Ĝi estas la kerno de transnormala povo, ĉar ĝi atingas ĉiujn ses supernaturajn povojn. Ĝi estas la kerno de emancipiĝo, ĉar ĝi estas libera el dualecoj. Ĝi estas la kerno de taktikaj rimedoj, ĉar ĝi alportas la vivestaĵojn al matureco. Ĝi estas la kerno de la kvar rimedoj de unuigo, ĉar ĝi ĉirkaŭprenas ĉiujn vivestaĵojn. Ĝi estas la kerno de multa aŭdo pri la Darmo, ĉar ĝi estigas seriozan praktikon. Ĝi estas la kerno de analiza koncentriĝo de la koro, ĉar ĝi ĝisfunde konsideras ĉiujn estaĵojn. Ĝi estas la kerno de tridek sep helpiloj por Vekiteco, ĉar ĝi eliminis la kunmetaĵojn. Ĝi estas la kerno de la kvar veroj, ĉar ĝi trompas neniun en la mondo. Ĝi estas la kerno de kundependa estiĝo, ĉar ĝi estas libera el tralikiĝoj de pasioj, de la mallumo ĝis maljuna aĝo kaj morto. Ĝi estas la kerno de [la ĉeso de]* malbonaj pasioj, ĉar ĝi estas vekita al tieleco-realeco. Ĝi estas la kerno de la vivestaĵoj, ĉar ĝi estas libera el mem-naturo. Ĝi estas la kerno de ĉiuj estaĵoj, ĉar ĝi estas vekita al ilia malpleneco. Ĝi estas la kerno de la konkero de ĉiuj demonoj, ĉar ĝi estas neskuebla. Ĝi estas la kerno de la tri mondoj [de deziro, formo, kaj senformo], ĉar ĝi estas libera el destiniĝo al la tri mondoj. Ĝi estas la kerno de leona muĝo, ĉar ĝi estas libera el ĉiu timo. Ĝi estas la kerno de la [dek] fortoj, [kvar specoj de] sentimeco, kaj [dekok] nesupereblaj karakterizoj de la Budho, ĉar ĝi estas neriproĉebla en ĉiuj aspektoj. Ĝi estas la kerno de la tri travidoj [en la vivojn estintajn, estontajn kaj estantajn], ĉar en ĝi restas neniu pasio. Ĝi estas la kerno de sciado de ĉiuj estaĵoj en momento, ĉar ĝi perfektigas ĉioscion. Filo de bonfamilio, vi devas scii, ke, kiam bodisatvoj, ekipitaj per la paramitoj, konvertas la vivestaĵojn, tiam ĉiuj iliaj agoj, inkluzive de la levo aŭ mallevo de piedo, venas el la Vekitec-loko kaj restas en la Budha-Darmo.'

*La vortoj "ĉeso de" mankas en la ĉinlingva traduko.

Ni jam longan tempon studas kaj praktikas en Gakudō Dōjō (laŭlitere, "Studo-Praktiko-Vekitec-Loko," la antaŭa nomo de FAS-Societo). Sed kiamaniere ni respondas al la demando: "Kia estas *dōjō*, vekitec-loko? Kie estas la vekitec-loko?" Se ni ne povas fari la ĝustan respondon, ni havas neniun elekton krom esti riproĉita de Vimalakirti.

[En ĉi-supra longa citaĵo,] Vimalakirti predikas al Prabhavyuha, kia devas esti la vekitec-loko. Ĝuste tio estas la kaŭzo, pro kiu Prabhavyuha rifuzas la ordonon de Ŝakjamunio. Eĉ por la Dek Disĉiploj, estas neniu facila tasko, fari adekvatan respondon al tiu ĉi demando. Oni ne devas facillanime prenas sur sin viziton por konsoli Vimalakirti, eĉ ĉe la ordono de Ŝakjamunio, ĉar la plej ordinara ĉiutaga renkontiĝo aŭ interparolo, se examenite detale, montriĝas kaŝi ĉe la fundo krizan ekzistencian demandon.

II

En la japana ligvo, ni kutime asocias la vorton *dōjō* kun certa spaco aŭ eĉ kun certa konstruaĵo. La kialo estas, ke la ĉin-/japanlingva termino "*daochang/dōjō*" signifas lokon, kie ni praktikas por atingi vekitecon. Ekzemple, temploj origine estis konstruitaj por tiu celo, sed hodiaŭ oni nur rigardas ilin kiel antikvajn konstruaĵojn aŭ kiel vizitindejojn. Tre malmulte da homoj rigardas ilin lokoj aŭ institucioj por religia praktiko. Se demanditaj, kiu estas la *semmon dōjō*

(speciala trejnejo) de la templo Myōshinji, preskaŭ ĉiuj homoj probable pensas pri la konstruaĵo. Kvankam la vorto *dōjō* estas komune uzata en la japana lingvo, ĝi kutime signifas konstruaĵon aŭ ĉambron por certaj trejnaj celoj. Ankaŭ en la budhismo, *dōjō* certe estas loko aŭ konstruaĵo, en kiu oni praktikas kaj efektivas en ni mem la darmon, la ultiman celon de la budha-vojo. Tamen *dōjō* ne estas la vera vekitec-loko, se ĝi nur rigardiĝas kiel loko por praktiko en la ir-aspekto, t.e., kiel loko, kie oni praktikas por eniri en la budha-vojon. Vera *dōjō* ne devas esti nura loko, kie oni eniras en la budha-vojon, aŭ atingas la budhisman aŭtentikiĝon. Ĝi devas esti ankaŭ loko, kie ni disvolvas el tiu aŭtentikiĝo diversajn reven-aspektajn budhismajn aktivadojn.

Nur tiam tia loko povas nomiĝi *dōjō*, aŭ vekitec-loko, en *adekvata* senco. Sed, konsideri vekitec-lokon tiamaniere, t.e., kiel iun lokon en la spaco, nesufiĉas por penetri ĝian *veran* signifon. Tiun punkton rivelas la decida proklamo de Vimalakirti: "La Vekitec-loko estas la kerno de la rekta koro."

Prabhavyuha estis sur la vojo al kvieta loko por praktiko. Por li la vekitec-loko estas tia loko. Tamen, kiam li renkontiĝis kun Vimalakirti, li estis instruita, ke lia pensmaniero estas tute malprava.

Tio, kion Vimalakirti nomas la rekta koro, malgraŭ nomaj variecoj, estas esence sama kiel tio, kion mi plifrupe priskribis sub la nomoj de Riposa Sido, Darmono, kaj Budhalando. Uzante la vortojn "rekta koro," Vimalakirti instruas la veran signifon de la vekitec-loko.

Kiaspeca koro do estas la rekta koro? Ĝi estas koro libera el artefariteco, kaj samtempe indikas la manieron, en kiu oni estas, kiam libera el artefariteco. Se ni estas io, tiam ni jam ekzistas relative al tio, kio ne estas [tiu] io; do ni ne estas rekta "Mi." Vera rekteco povas esti atingita nur tiam, kiam ni transcendas ĉiujn formojn de diferenco. Ĝi estas nenio krom la "Mi" kiel nenieco, la memo kiel malpleneco. Krome, mi povas vere liberigi min el ĉiu speco de artifariteco kaj transcendi ĉiujn diferencojn nur per la efektivigo de "Mi" kiel nenieco. Unuvorte, la memo, kiu estas unu kaj senforma, estas la rekta koro. Tamen, se tiu ĉi rekteco estas nura rekteco aŭ senformeco transcendantanta ĉiujn formojn de diferenco, tiam ĝi ankoraŭ ne estas vera rekteco. Ĝi devas samtempe esti senformeco-en-ĉiuj-formoj, la radik-fonto de ĉiuj formhavaj estaĵoj. La vera vekitec-loko ne devas esti serĉata ene de la tempo kaj spaco; ĝi transcendas la tempon kaj spacon. Ĉiuj estaĵoj en la tempo kaj spaco reduktiĝas en tian lokon. Ĉiuj estaĵoj estas la vekitec-loko tiom, kiom tia rekta koro estas ilia memo, ilia radik-fonto.

III

Estas ofte dirite, ke kurbeco ne entenas rektecon. Sed vera kurbeco kaj rekteco estas de alia ordo ol ordinara kurbeco kaj rekteco. Laŭ la ordinara pensmaniero kurbeco neniel estas rekteco, ĝuste same kiel rekteco neniel estas kurbeco. Ili estas reciproke ekskluzivaj. Tamen tiaj kurbeco kaj rekteco nur estas sur la vojo al atingo de sia vera rilato. Vera rekteco ne devas kontraŭi al kurbeco. Vera kurbeco kaj rekteco estas tiaj, ke unu entenas la alian. Devas esti komprenata, ke la radiko "rekt-" okazanta en la vorto "rekta koro" prezentas tian rektecon, en kiu kurbeco kaj rekteco ne estas du. Mi detale preparolos tiun punkton poste, rilate al la Darm-

Pordego de Ne-Du de Vimalakirti. La vera rekta koro fundamente sidas sur tiu ĉi kurbeco-kaj-rekteco-ne-estas-du[, en kiu la du finoj estas estingitaj].

Diras zen-*koan*, "Iru rekte mallarĝan montopadon kun naŭdek naŭ kurbiĝoj." Laŭ la ordinara pensmaniero estas neeble iri rekte sur serpentuma vojo. Kiam oni sekvas meandran vojon, oni havas neniun elekton krom meandri; kiam oni iras sur rekta vojo, ĉio, kion oni povas, estas iri rekte antaŭen. Iri rekte tra kurbiĝo estas defio mem-kontraŭa, kaj tiel oni kutime pensas, ke tio estas neebla demando. Efektive tamen ekzistas loko, kie tio ja estas la demando. Vi eble deziras inventi interpreton kaj diri, ke simple sekvi la kurbiĝojn en ordinara maniero estas iri rekte meandran vojon. Tio certe ne taŭgas. Por rekte iri meandran vojon, vi unue devas eniri en la Darm-Pordegon de Ne-Du-eco de kurbeco kaj rekteco. Vi povas esperi trovi neniun solvon, se vi nur cerbumas sen atingi la punkton, kie kurbeco kaj rekteco estas ne du. La sola vojo atingi tion estas transiri kurbecon kaj rektecon, kaj efektivigi kiel vian memon la rektan koron, t.e., la punkton, kie kurbeco kaj rekteco estas ne-du.

IV

Ankaŭ en nia ĉiutaga vivo ni havas diversajn leĝojn [aŭ regulojn]. Per akordo kun ili ni pli-malpli plenumas iliajn postulojn. Sed, se individua leĝo de nia ĉiutaga vivo nur restas individua kaj estas leĝo per si mem, tiam ĝi ankoraŭ ne estas direktita al la fundamenta vojo. Ekzemple, ni konsideru la ses moralajn leĝojn: donado, tenado de preceptoj, eltenado, fervoro, profunda mem-koncentriĝo, kaj saĝo. La donado, ekzemple, kelkfoje estas komprenata kiel leĝo en si mem, alivorte, kiel leĝo, kiu havas sian propran celon, kie ĝi perfektigas sin. Tio validas por la aliaj paramitoj, kiel ankaŭ la kvarobla senlima koro, la tridek sep helpiloj al vekiĝo, kaj kvar rimedoj por unuigo. Tiuj certe estas respektablaj kaj elstaraj leĝoj de religia vivo. Sed se ili estas nur praktikataj kiel dise individuaj leĝoj, tiam ili ankoraŭ ne povas konduki al la nirvano; post ĉio ili estas nur hinajanaĵaj moralaj leĝoj. Kiam ili ĉiuj gajnas aliron al la nirvano, tiam unuafoje povas esti regardata, ke la ses paramitoj havas vere mahajanan karakteron.

Malgraŭ tio, se ili estas nur rigardataj kiel direktitaj al la nirvano aŭ kiel kondukanta al ĝi, t.e., se ili estas nur komprenataj kaj praktikataj kiel metodoj atingi la nirvanon per la ir-aspekto, tiam la donad-praktiko, ekzemple, ne povas nomiĝi vere mahajana donado. Ĉar ĝi tiam estas survoja donado, kaj ne jam atingis sian celon. La vera mahajana donado devas esti libera el ĉiuj elementoj de la ir-aspekto. Kiel tia ĝi estas absoluta, senkondiĉa donado, kiu havas neniun donanton, neniun ricevanton, neniun donacon. Jen kial Vimalakirti diras, "[La Vekitec-loko] estas la kerno de la donado, ĉar ĝi ne esperas rekompenco." Post ĉio, tiu ĉi donado por nenio prezentas la rektan koron. Dono por io ne estas vera dono. Tio validas ne nur kiam ĝi esperas materialan profiton, sed eĉ kiam ĝi esperas atingi la nirvanon kiel rekompenco. Se iu nirvano estas atingita tiamaniere, ĝi neniel povus nomiĝi vera nirvano.

V

La mahajana donado devas deveni el la rekta koro. Kiam la donado estas praktikata el la rekta koro, ĉiuj donadoj estas praktikataj tiamaniere, ke tiuj agoj havas neniun ajn ricevanton kaj

neniun ajn donacon. Ĝi tiam prezentas la saman estomanieron kiel Ripoza Sido, kiu, kiel mi citis plifruie el la Sutro, "manifest[as] kvar kondutojn [marŝi, halti, sidi, kuŝi] sen forĵeti la nirvanon." Ĉi tie la rekta-kora donado, rekta-kora tenado de preceptoj, rekta-kora eltenado, rekta-kora fervoro, rekta-kora profunda mem-koncentriĝo, kaj rekta-kora saĝo -- tiuj ses paramitoj malsamas ambaŭ kvalite kaj kvante ol la hinajana praktiko de la ses paramitoj, en kiu ĉiuj paramitoj estas perfektitaj nur por si mem. La mahajanaj paramitoj estas komprenataj kaj praktikataj kiel paramitoj estiĝantaj el tie, kie troviĝas absoluta sendiferenco. Alivorte, ili estas kurbiĝoj estiĝantaj el rekteco, kurbiĝoj, kiuj *estas* rektaj. Kiel tia "rekta kurbiĝo," ĉiu el la ses paramitoj estas en si mem la vekitec-loko.

La ses paramitoj nur prezentas malgrandan parton de la morala leĝo de la totala homo, kiu ĉirkaŭprenas sennombrajn aliajn leĝojn. Malgraŭ tio, kiam, en ĉio, kion ni faras en nia ĉiutaga vivo, ni praktikas la instruon, "La vekitec-loko estas la kerno de la rekta koro," tiam ĉio en nia efektiva vivo atingas sian veran estomanieron. La transcenda kaj la efektiva, se tiel diri, povas do esti tute unu kaj ne-du. La rekta koro tiam gajnas ne nur profundecon, sed ankaŭ etenditan amplekson.

Se mi rajtas reveni al la figuro de kurbeco kaj rekteco: Kurbeco sen rekteco estas efektiveco kiel ni ordinare konas ĝin, kaj rekteco sen kurbeco estas nura transcendo. Kurbeco kaj rekteco povas nur tiam eniri en sian veran interrilation, kiam ili estas ne-du. Tiel same, transcendo kaj efektiveco ne povas eniri en la vekitec-lokon en la vera senco de la vorto, krom se atingi la rilaton, en kiu ili estas ne-du. Tiu rilato ne plu entenas la diferencon inter eniro kaj ne-eniro; ĝi en si mem estas la vekitec-loko. Neniu loko de vekiteco ekzistas ekster "Mi," [kie tia ne-dualeco estas atingita], neniu "Mi" ekzistas ekster la vekitec-loko.

La vekitec-loko estas tiamaniere. La punkto, kie ni estas kiel vekitaj al nia vera memo, aŭ pli precize, ni mem, estas la vekitec-loko. Tiu ĉi memo estas ne-du, neapartigeble kunigita kun la aktivado de "Plene uzu niajn povojn laŭ niaj respektivaj alvokiĝoj" [kiel esprimita en la Voto de la Homaro]. Se ni nur plenumas dise niajn alvokiĝojn, tiam ni ne povas diri, ke ni efektivigas tion, kio estas indikita de la diro "La vekitec-loko estas la kerno de la rekta koro." Se ni ne "plene uz[as] niajn povojn laŭ niaj respektivaj alvokiĝoj," tiam ni ankoraŭ ne povas diri, ke ni jam atingis la vekitec-lokan memon.